

ISLAM OG MUSLIMERNE

© 2011 Jens Forman og Systime A/S

Kopiering og anden gengivelse af dette værk eller dele deraf er kun tilladt efter reglerne i gældende lov om ophavsret, eller inden for rammerne af en aftale med COPY-DAN. Al anden udnyttelse forudsætter en skriftlig aftale med forlaget.

Ekstern redaktion:
Poul Storgaard Mikkelsen

Omslagsfoto:
Islamic Mosque
© Istock/jerseynumber8

Sat med Adobe Garamond 11/13

Grafisk tilrettelæggelse og produktion:
Lena Machon Harring

Trykt hos:
Special-Trykkeriet Viborg a-s
Printed in Denmark 2011

1. udgave, 1. oplag
ISBN 978-87-616-2813-8

SYSTEME 

Skt. Pauls Gade 25
DK-8000 Aarhus C
Tlf.: 70 12 11 00
systime.dk

5. Dommedag

Islam er en *hinsidigheds- og individorienteret religion*. Denne forståelse stammer især fra Mekka-tiden, da Muhammed optrådte som *eskatologisk profet* (*eskatos*=de sidste tider). Han skildrede i *apokalyptiske* (: afslørende) syner Dommedag: På et tidspunkt, som kun Gud kendte, ville englernes basuner lyde og indvarsle Dommedag: Himlen ville revne, stjernerne falde ned på jorden, bjergene spalte sig, havene koge, flammerne i Helvede antændes og de døde stige op af gravene for sammen med de levende *individuel*t at få afgjort deres evige skæbne, den *dobbelte udgang* på dette liv: Guds *ffjender* ville få et evigt *ørkenliv* med brændende sol, sult og tørst, råddent vand, mens Guds *venner* kunne glæde sig over et evigt *oaseliv* med skyggefulde lunde, rislende bække, uberørte jomfruer, strømme af vin og en overflod af frugter (Sura 56 og 81). Såvidt den *eskatologiske myte*.

Amel, ung, pakistansk-dansk kvinde på valfart:

Jeg er hverken wahhabit, sunni, shia eller noget som helst andet. Jeg er bare muslim. På Dommens Dag er det kun dem, der har fulgt Koranens ord til punkt og prikke, som kommer i Paradis. Allah vil da samle alle de andre og dem fra de forskellige sekter og trosretninger. De vil blive fejlet direkte ned i Helvede. Hun laver en hurtig bevægelse med sin højre hånd. Sådan! Væk med jer.

Nina Rasmussen: *Pilgrim i Mekka (2007)*, s. 131

Hvem kan så forvente at få adgang til Haverne efter Dommedag? Her er der en reel uenighed. Muslimen kan lægge vægt på Koran- og hadith-tekster, der understreger Guds *barmhjerighed* (Sura 39,53) eller på tekster, der understreger hans *retfærdighed*. (Sura 21,48 & 30,15-17). På den ene side er islam en *lovreligion*, hvor to engle løbende skriver ned, om et menneske følger eller overtræder *sharia*, Guds vej; herefter kan den retfærdige Gud på Dommedag (Sura 21,48) let veje plusser og minusser op mod hinanden og sende minus-gruppen til Ildens verden og plus-gruppen til Haverne. Men heroverfor står, at islam også er en *trosreligion*, hvor selve underkastelsen eller hengivelsen er så central, at den for den barmhjertige Gud opvejer de fleste syndige handlinger (s. 98). Hertil kommer, at man altid kan regne med forbøn fra Muhammed (s. 100f).

En grænse for Guds barmhertighed er dog *dødssynder*. Dødssynd er direkte at *provokere Gud* og hans profet (Sura 9,63):

- at benægte Guds eksistens (vantro)
- at tilbede andre guder (Sura 4,48), altså *shirk*
- at anerkende et nyt, supplerende profetbudskab
- at hævde, at Muhammed – og ikke Gud – er forfatter til Koranen

Andre grove overtrædelser af Guds vejledning – fra at ignorere søjlerne til utroskab og mord – skal også straffes, men kun tidsbegrænset (Sura 53,32).

Hvordan ser muligheden for evig frelse ud for *ikke-muslimere*? Hinduer er polyteister, og buddhister tilbeder et menneske, Buddha; de er derfor på forhånd at regne for fortabte. Anderledes omstridt er kristnes og jøders forventede skæbne. På den ene side tilhører de *Bogens Folk*, der har modtaget et sandt profetbudskab fra Gud, som i fragmenter stadig findes i *deres* hellig bog; denne forståelse ses bl.a. i sura 2,62, hvor Haverne åbnes for alle *retfærdige* jøder og kristne. På den anden side er det uacceptabelt, at de hårdnakket forkaster Muhammed som Guds sendebud, når han nu bringer et uforfalsket budskab. Og dermed drager Muhammed den logiske slutning og lukker igen Paradisets dør; sidstnævnte holdning står i de yngste og dermed ifølge traditionen de gældende suraer (3,85 og 4,115).

Hvad skal der i øvrigt ske med den døde i *mellemtilstanden*, altså tiden mellem død og Dommedag (opstandelsen)? Traditionens svar har – som i kristendommen – været uklart: Nogle skriftkloge mener, at døden tilintetgør både sjæl og legeme, som begge derefter genskabes på Dommedag, dvs. at den døde selv oplever, at opstandelsen følger umiddelbart efter døden. Andre taler om, at sjælen lever videre i graven, hvor straf/belønning begynder, nemlig som livagtige drømme om den kommende skæbne: Himmel eller Helvede. En speciel gruppe, *martyrerne*, skulle dog direkte få adgang til Haverne, mens *selvmordere* – ifølge en udtalelse fra Muhammed – straks kommer til Ildens verden.

6. Forudbestemmelse

Er Gud så suveræn og *almægtig*, at han er *altbestemmende*? Også over det enkelte menneskes valg, herunder om de kommer til at tro (Sura 10,100). Eller har mennesket en *fri vilje* til selv at træffe valg, som den *retfærdige* Gud senere kan drage det til ansvar for?¹⁵ Koranens udsagn er – som man kan se i boksen – modsætningsfyldte. Begge aspekter hos Gud, almagt og retfærdighed, er jo centrale.

Determinisme eller fri vilje?

Retledte er de, som Gud retleder, og fortabte er de, som Gud fører vild (Sura 7,178)

Hvis der sker dig noget godt, kommer det fra Gud, og hvis noget ondt rammer dig, kommer det fra dig selv (Sura 4,79)

Hvem der vil, kan finde vej til sin Herre, men I vil kun, hvis Gud vil (Sura 76,29-30)

Dette er blot en påmindelse til alverden, til enhver af jer, der gerne vil være retlinet. Men I vil kun, hvis Gud vil, alverdens herre (81,25-27)

Mutazila-islam (ca. 800) – islams rationalister – mente som modernist-islam i dag, at Gud er *fornuftig* og altid handler *retfærdigt*. Derfor kunne Gud umuligt først determinere et menneske til at begå synd for derefter at straffe det. Nej, selv om Gud havde skabt ethvert menneske og fastlagt dets egenskaber, erhverv, livslængde og livslykke, så valgte mennesket selv, om det ville lytte til Guds vejledning (: sharia). Kun på den måde var det rimeligt, at det kunne drages til ansvar på Dommedag. Dette svarer i øvrigt til Guds *jordiske* sharia-domstol, hvor dommerne aldrig har accepteret som forklaring og undskyldning for tyveri eller utroskab, at Gud skulle have styret den anklagede.

Menneskets frie vilje blev imidlertid afvist i den muslimske tradition¹⁶; for hvis et menneske kan vælge sin evige skæbne, så krænkes Guds almagt. Han bestemmer åbenbart ikke *alt*, hvilket er i modstrid med mange Koran-udsagn. Men hvad så med kravet om en retfærdig dom, 'noget for noget'? Krænkes den ikke ved *almagten*? En *klassisk løsning* har været følgende: Gud har skabt alle de *muligheder*, som et menneske vil kunne vælge imellem i sit liv (almagten), men hvilke der *konkret* vælges, er den enkeltes eget valg. Og selv om Gud faktisk har *forudset*, hvad det 'frie' valg bliver, har han ikke *bestemt* det og derfor er det *retfærdigt* at drage mennesket til ansvar. Eller måske og mere sandsynligt få den *barmhjertige* Guds tilgivelse.

15 Jes Asmussen: *Islam* (1989), s. 333f bringer længere citater fra de forskellige positioner.

16 I folkelig islam giver *forudbestemmelsen* et afslappet forhold til livet. Hvad der end skal ske, vil ske – *inshallah* (: om Gud vil) eller *mashallah* (: det er Guds vilje) eller *allahu alam* (: Gud ved besked).